

А.А. Дубініна, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Т.М. Летуґа, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Ю. Бабіч, PhD, проф. (*Університет Осіек, Осіек, Хорватія*)

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СТУДЕНТСЬКОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Для формування у студентів економічного мислення та навичок підприємницької діяльності необхідно одночасний розвиток усіх аспектів, що відіграють ключову роль для успішного формування та розвитку підприємницької системи ЗВО:

Регулятивний аспект – правила, формальні процедури, політика ЗВО в галузі підприємницької діяльності студентів. Для розвитку цього аспекту необхідно впровадження таких ініціатив, як конкурси бізнес-планів, у рамках яких студенти могли б отримати конструктивний зворотний зв'язок від досвідчених підприємців; надання стартового фінансування. Фінансова підтримка може надаватися в меншому обсязі, але більшій кількості студентів і тільки починаючи з певної стадії розвитку бізнесу.

Нормативний аспект – колективні цінності й ставлення до підприємництва в університеті. Цей аспект може бути розвинений шляхом упровадження програм наставництва, що реалізуються запрошеними підприємцями у вигляді зустрічей, семінарів, «клубу практиків», що дозволить сформувати позитивний імідж підприємця в очах студентів, а також посприє формуванню соціального капіталу.

Когнітивний аспект – наявність навичок і знань щодо започаткування власного бізнесу. Цей аспект також може бути розвинений шляхом упровадження освітніх курсів, організації семінарів, що проводяться підприємцями, проведення круглих столів, ділових ігор та ін.

Важливу роль у процесі переходу від підприємницьких намірів до дій по відкриттю бізнесу відіграють фактори. На це важливо звернути увагу розробникам програм підтримки підприємництва, для скорочення розриву між намірами і діями в підприємстві серед молоді необхідно: забезпечення доступу до трудових і фінансових ресурсів, розвиток підприємницької інфраструктури, впровадження програм з розвитку підприємства та активність органів влади в частині їх реалізації; стимулювання попиту на послуги і продукцію малих і середніх підприємств; зниження адміністративних бар'єрів. Останній параметр виявляється цілком слухним у сфері надання

фінансування, оскільки надмірна зарегульованість в цій галузі може перешкодити студентам реалізувати перші кроки на шляху до створення нового бізнесу в силу відсутності у них досвіду, кредитної історії і заставного майна. Упровадження в навчальні програми курсів по підприємництву, або розвиток окремих освітніх програм в цій галузі. Ця ініціатива повинна бути спрямована, в першу чергу, на забезпечення студентам доступу до такого підприємницького ресурсу, як людський капітал, тобто набору знань, умінь і навичок, необхідних для створення і розвитку бізнесу, а також на розвиток підприємницької самоєфективності, тобто віри у власні сили і можливості.

Зазначені аспекти є вкрай важливими для розвитку студентського підприємництва, оскільки в певній мірі вони можуть замінити такий необхідний бізнес-досвід, якого у студентів може не бути.

Курси з підприємництва можуть зачіпати такі аспекти, як основи підприємництва, фінансування підприємницьких фірм, інноваційне підприємництво, соціальне підприємництво, підприємницький маркетинг, бізнес-планування. Більш того, наявність підприємницьких курсів може допомогти студентам виявити бізнес-можливості й визначити інноваційну бізнес-ідею. Вони можуть запропонувати студентам різні інструменти управління підприємницьким процесом, такі як оцінка життєздатності проекту, бізнес-планування, управління ризиками. Опанування знань буде стимулювати підприємницьку поведінку студентів. Розробка кейсів з підприємництва, в прив'язці до реального галузевого попиту з боку студентів програм окремих ЗВО і реальних практичних ситуацій, а також демонстрація застосовності знань, одержуваних у ЗВО, в умовах різних галузей, дозволить готувати якісніші стимули для формування підприємницьких студентських намірів.

Вибір майбутнім підприємцем галузі відіграє настільки ж важливу роль, як і спільне бажання займатися бізнесом, необхідно до початку курсу збирати дані щодо студентів, їх пріоритетів та робити коротке опитування про їх галузеві зацікавленості, а також проводити оцінку ресурсів, які вони вважають доступними / можуть бути доступними для створення бізнесу. Це допоможе корегувати навчальні матеріали таким чином, щоб у ході програми приділялося більше уваги на конкретні значення різних ресурсів у конкретних галузевих ситуаціях і можливі альтернативні способи отримання доступу до необхідних ресурсів і можливостей.